

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 USA 718.521.5231

חידושים שמקורב באו בקדושת הבית היהודי

שאלה: כמטפלת גוף/נפש מגיעים אלי אנשים עם בעיות מגוונות הפוגעות בשלום הבית. הפתרונות הרפואיים הקונבנציונליים לא פותרים את הבעיות, ואולי אף גורמים לנזקים בטווח הרחוק, במיוחד לחולים הסובלים מבעיות לבביות וסכרתיים. מגוון הקשיים רחב, ופתרונות יעילים לא קיימים, או שלא ידועים לי. גם בתחום הטבעי קשה למצוא פתרונות ישימים. כאשר אין פתרונות עלולים להגיע לאיסורים שונים ומשונים. רציתי לדעת מה דעת הרב לגבי זוגות המוגדרים כחרדים, ששלום הבית שלהם מופר מאוד בגלל בעיות בינו לבניה. עד כמה ניתן להיעזר ולתת מקום לחידושים שזה מקרוב באו כדי להעשיר ולגוון, כדי לשמור על מסגרת הנישואין, ובגדרי ההלכה.

תשובה: א. יש לשמור על גדרי ההלכה מכל משמר.

ב. אף המותר ע"פ ההלכה, פעמים הינו סותר לכל רוח הקדושה והוא קרוב לנבל ברשות התורה.

ג. העולם נמצא במדרגת שער הנו"ן דקליפה, וכבר אמרו רבותינו שחלק גדול מדור זה הם גלגולי נשמות של דור המבול, דור הפלגה, וסדום. ולכך הטומאה בוקעת מכל צדדיה.

החידושים שזה מקרוב באו מקורם בשער הנו"ן של הקליפה. ולכך אין להכניס אדם לחידושים אלו לכתחילה, בשום פנים ואופן.

אולם פעמים מי שעיניו משוטטות בכל, וכבר נכנס לתוך טמטום זה, ואצלו נצרך שיקול דעת עדין מאוד, בכל מקרה לגופו. שמחד לא יבוא לידי איסורים נוספים, ומאידך לחזק אצלו את גדרי הקדושה.

מאוד קשה למצוא רב שמכיר בפרוטרוט את המצב לאשורו על כל חלקיו. ומי שמכיר כבר נמצא בסכנה שח"ו יפול אף הוא לשם, או שכבר נדבק ממנו ריח משם, או ח"ו כבר נמצא בתוכו, מי יותר ומי פחות.

מה לעשות בעבור אלמנה

שאלה: שלוי כבוד מו"ר הרב שליט"א.

א) קניתי בית ב"ה ואני דר למטה, והשכן שגרה למעלה ממני היא אשה אלמנה שהיה אשת ראש ישיבה ות"ח גדול שנפטר, שהיה ידוע

להתמדת בתורה, בצדקותו, ובמידותיו הנעלות. הגיל שלה היא בערך 75 שנה. ורוחה נשברת

מאד מכל המצב שלה. לאחר שנפטר בעלה, היא חלפה את בית שלה כדי לדור כאן אצל כל

הילדים הנשואים שלה. ופעם אמרה לי שהיא עצובה מאד כאן. הילדים שלה תמיד באים לביתה

לבקרה וליתן לה נחת עם כל הנכדים והנכדות, כיון שהם חפצים בטובתה ובבריאות נפשה,

והם רוצים מאד רק לשמחה ולחזק את רוחה, ובודאי יש לה שמחה כשהיא רואה את הילדים

והנכדים שלה. אבל, עם כל זה, האלמנה סיפרה לי פעם שאינה חפצה בכך ושהיא רוצה

להיות רק לבד ובלי ביקור של המשפחה שלה כ"כ.

פעמים כשאני יושב בביתי, אני שומעה שהיא בוכה

במרירות על מר גורלה ועל צערה שלה, והבכיות שלה שוברת את ליבי. אני חושש שהמשפחה

שלה אינה יודעת זאת, ואני חושש שהיא סובלת בסתר ושהיא לבדה בצערה. אני רוצה לסייע

לה ולחזק את רוחה אבל איני יודע

"הריני מקבל עלי מצות עשה של:

ואהבת לרעך כמוך, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאודי, והריני מזמן את פי להתפלל לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא." רציתי לשאול, כיצד אוכל לעורר את עצמי בנושא בתפילת שחרית, על אף השעה המוקדמת, כך שהדברים לא יהיו לחלוטין מן השפה ולחוץ? ופרט שהדברים מחייבים ביותר - כנפשי ומאודי (!).

ידוע לי שהרב חיבר סדרת שיעורים בנושא אהבת ישראל, אך היות ואני עובד בתחומים אחרים ב"ה, איני פנוי לעבודה משמעותית בתחום זה כרגע.

האם ישנה דרך בה אוכל ולו במשהו לממש את הקבלה אותה אני מקבל מדי בוקר?

תודה ותזכו למצוות.

תשובה: ניתן לעשות מעשה קטן של הטבה מעומק הלב בכל בוקר קודם התפלה, אם אפשר במעשה ובממון.

ומתוך הטבה זו לומר נוסח זה של הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך.

אהבת השם

שאלה: בבלבבי חלק א, מספר קסה - קסז, הרב אמר שהעבודה לתבונן מי נתן לי את הבת זוג, דירה, בנים וכו ולמה, בגלל הוא אוהב אותי. האמת היא השם גם נתן להמן והיטלר בת זוג, דירה, בנים....

תשובה: נכון, אולם מקרא מלא מעיד את יעקב אהבתי ואת עשו שנאתי.

ולכך לבני ישראל זה ניתן מתוך אהבת אב לבנו. ולרשעים ניתן הדבר לניסיון או לשלם שכרם בעוה"ז על מנת להאבידם מן העוה"ב, כמ"ש ומשלם של שונאיו על פניו להאבידו.

אהבת ישראל לרעייתו

שאלה: אם אפשר להרב לכתוב לי בקיצור כמה עצות איך האדם יכול לגלות יותר אהבת ישראל פשוטה לרעייתו (זוגתו). יישר כחך

תשובה: א. לרשום את כל מעלותיה לפי הבנתו.

כיצד. האם הרב יכול לתת לי עצה מה אני יכול לעשות בעבורה?

תשובה: א. ראשית יש לידע שהאדם מורכב מסתירות רבות בתוכו. ולכך יתכן שאינה רוצה כ"כ שיבואו לבקרה. אולם יתכן מאוד שהיא רוצה כך ורוצה גם להיפך, ויכולות להיות לכך סיבות רבות מאוד.

מחד יש לחפש אישיות יקרה שיכול ליצור קשה עמה, קשר אישי עמוק וכנה ולפי"ז להבין את רוחה ולפעול בהתאם. ומאידך יש ליידע את בני המשפחה, את המבין שבהם, במצב באופן עדין וחכם.

שאלה: ב) ובקשור להנ"ל, מכל הנ"ל נעשה רפיון

באמונה שלי בטובת הקב"ה. כיצד אני יכול לחזק את האמונה שלי שהכל דעביד רחמנא

לטב עביד? יודע אני שהקב"ה הוא דיין אלמנות ואבי יתומים, אבל ליבי לא מרגיש

זאת בכלל, כיון שאני רואה ומרגיש ושומע, שהאלמנה הזו היא כ"כ בצער ושאין לה נחמה....

תשובה: ב. יש באדם שני כוחות שורשים, השכלה - הבנה, אמונה - תמימות.

הרפיון נובע מכך שהנך רוצה להשכיל ולהבין ועי"ז לראות את השגחת ה' לטובה בפועל.

אולם באופן זה יש ראשית לחפש את הנקודות הטובות שהקב"ה מייטיב עמה, והם יוכרו מכח השכלה והבנה. אולם מאידך יש להעמיק ולחדד את כח האמונה והתמימות.

ובודאי הקב"ה בהשגחתו הפרטית שלח אליך את אלמנה זו עם כל מצב ע"מ לעוררך שאמונתך בתמימות חסרה ועליך לעמול ולקנותה. והיינו לקנות אמונה שהקב"ה משגיח על הכל בפרטי פרטות, ולטובה, הן חלקו טוב נגלה, וחלקו טוב נסתר, כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגוי, מתוך התבוננות והפנמה והשבה אל הלב שאין לאדם כלל כח להשיג את שלמות פעולותיו של הקב"ה ורוב טובותיו.

ואהבת לרעך כמוך

שאלה: אנו נוהגים, קודם תפילת שחרית, לומר נוסח

יכול לנתק עצמי לגמרי מדאגות על הידידים שלי בפרט אם יש לי קשר עמוק עמהם ואני מרגיש שהוא ואני אחד. מה הדרך הראויה בזה - האם אני נוהג למעלה ממדרגתי כיון שההנהגה זה הוא רק לצדיקים, או שעבודה זו קרוב יותר לשורש נשמתי שהוא יסוד המים - אהבה ועל כן יש לי מקום גדול בעבודה כזו, על אף הקשיים שיש על נפשי מזה?)

שאלה: ג) אם אני מוסר נפש (עכ"פ באופן שאני מאמץ קצת יותר מכוחי) להלוך לשמחות של חבירו, כגון לקום מוקדם בבוקר כדי להלוך לבריתו של בנו וגם שאני יהיה שם לתפלת שחרית כדי לשמחו שאני משתתף בכל שמחתו, ואע"פ שזה קשה קצה עלי מ"מ אני מאמץ עצמי מחמת שאני אוהבו ואני רוצה לכבדו, האם זה נקרא מסירות נפש להזולת שמביא למדרגה העליונה של אהבת ישראל? (ועל אף שהרב מבאר שמדרגת מסירות נפש באהבת ישראל שייך רק ע"י אהבת ה' שהוא השורש לכח הזו של מסירות נפש להזולת, מ"מ לכאורה גם שייך ענף בלי השורש, וא"כ לכאורה שייך מסירות נפש להזולת אף אם לו את השורש באתגליא של אהבת ה', ואין הכי נמי שמסירות נפש לאהבת ישראל אינו בשלימות אם אין לו מספיק אהבת ה' אבל לכאורה שייך שיהא לו ניצוץ גדול של מסירות נפש להזולת גם בלא אהבת ה', רק שהווי ענף בלי שורש. ואם ההנחה שלי נכון, אז חלה השאלה הנ"ל.)

שאלה: ד) הרב מבאר שמדרגה העליונה של אהבת ישראל הוא "חן", קשר שהוא למעלה מטעם ודעת. אם אני חש קשר עם אדם מסוים כמעט מהרגע שאני נפגש עמו, והריעות הזו הולכת ונתעמק יותר ככל השנים הולכות והקשר אינו מתפרק (רק חיצונית הקשר מתפרק, אבל פנימית הקשר עדיין קיימת וגם נתעמק עם השנים, כמו יין ישן), האם זה תוצאה מחן טבעית הנובע מנפש הבהמית, שלפעמים אחר מוצא חן בעיניו ואפי' לזמן רב או אפי' לכל החיים הזולת יש לו חן בעיניו? או שחן לעולם הוי קשר רוחני מאד שהוא למעלה מטעם ודעת?

שאלה: ה) אם אני אוהב הזולת מחמת שאני רוצה קשר עמו, האם זה נקרא אהבת ישראל או שזהו מדת התקשרות בנפש שהוא ענין אחר? והאם דבר זה תלוי ברצון לקבל קשר מהזולת או רצון להשפיע קשר על

ב. לברר מה הנקודה הטובה והחזקה ביותר בה, ולהתמקד בה.

ג. לברר איזו נקודה הכי קרובה ללב, ולהתמקד בה.

אהבת ישראל פשוטה גבוה מכך הרבה.

האם שייך יהודי שהוא אדם רע

שאלה: ב"דע את עצמך" מבאר הרב שכל יהודי הוא טוב וכל הרע הוא רק לבוש עליו. אמנם לכאורה מצינו מושג ששייך יהודי שהוא אדם רע ח"ו ע"י מדות רעות שמתדבקים מאד בנפשו, או אם הוא מוסר על יהודים דאז הוא "נמסר" להסטרא אחרא רח"ל, וא"כ לכאורה שייך שיהודי הופך להיות "אדם רע"? וכן שמעתי שיש לשון ברבינו יונה בשערי תשובה שהבעלי לשון הרע ורכילות הם אנשים רעים. וא"כ אם כל הרע הוא רק לבוש על נשמת יהודי אז האיך שייך שהופך להיות "אדם רע" בעצם?

תשובה: יעויין בתניא בתחילתו שביאר את מהות עצמות נשמת ישראל, וח"ו מה קורה עמה בשעה שח"ו נדבק בה רע. אולם היא עצמה לעולם טוב.

01 שאלות בעניני אהבת ישראל והתקשרות

שאלה: א) אם אדם חי את ההרגשים של הזולת, ואכפית לו מאד על שיש צער לחבירו או אפי' אם יש לו ספק אם יש צער לחבירו הוא לא יכול לרכז כראוי ואינו יכול לישן כראוי מחמת שהוא חושב על חבירו ודואג לו, האם זה נקרא המדרגה העליונה של אהבת ישראל שהוא אוהב את זולתו יותר ממנו?

שאלה: ב) אם אחד דואג לחבירו כמו אב או אם שדואג לבניו או א' שדואג לאחיו הקרוב איליו ביותר, האם זה דבר אינו בריאה ומדרגה זו שייך רק לגדולים וצדיקים ומשגיחים וראשי ישיבה שהיו דואגים לצרכי תלמידיהם כמו אמא הדואג על בנה? (כדי להבהיר את השאלה אני אפרט יותר. יש לי תכונה לדאוג מאד הרבה על ידידים מסויימים שיש לי אם יש לי אפי' ספק שמא משהו לא בסדר אצלם, וזה גורם לי שאיני מרכז כראוי ואני בעצבות ובדאגה על מצב החבר, אם יש לו קושי בגשמיות או ברוחניות, ודבר זה גורם חוסר איזון אצלי, ואע"פ שיש לי עולם גדול של "לבד" בתוך עצמי אני לא

הזולת, דברצון לקבלה מהזולת אז הוא באמת חושב לתועלת עצמו משא"כ אם רצונו להתקשר להזולת מחמת שהוא רוצה לתת אהבת לזולתו, אז זה אהבת ישראל אמיתית כיון שהוא באמת אוהב זולתו ואינו רוצה לקבל ממנו? ומהו באופן שהוא רוצה גם וגם, הוא רוצה בעיקר לתת אהבה וכבוד לחבירו ולמלאות כל צרכיו והוא גם מתפלל עליו ודואג עליו ומוסר נפש להלוך לכל שמחת חבירו?

תשובה: א. מצד שורש אור הנשמה, כן. מצד ההלבשה של הנפש הבהמית פעמים זה נובע מרגישות יתר, וחוסר איזון של שכל והרגשה.

תשובה: ב. החיבור לאהבת ישראל צריך שיהא ברצוא ושוב. ויש למצוא את המקום הפנימי יותר והשקט יותר, עצם הנפש הבלתי מתפעלת. וזה היה דרכם של רוב גדולי ישראל. כמו שהעיד החזו"א על עצמו, שלולי שהיה לו חיבור למקום זה לא היה יכול להתרכז בתלמודו, מרוב אהבתו ורחמיו על אחיו בני ישראל.

תשובה: ג. מסירות פורתא ומאיר "ניצוץ" מאהבת ישראל.

תשובה: ד. בשורש הנעלם מאוד זהו אהבת ישראל. אולם כיוון שזה מתגלה לפרט, לפלוני מסוים ולא לכלל כולו, בהכרח שאור אהבת ישראל נעלם. וזהו חן של חיבור פרטי, או בנפש הרוחנית, או בנפש הבהמית.

תשובה: ה. רצון לקבל אינו אהבת ישראל בגילוי. רצון לתת, אהבה פרטית, כנ"ל, ניצוץ מאהבת ישראל.

תשובה: ו. חסד - פעולה של נתינה. אהבה - קשר נפשי יסוד, קשר בפועל, כחיבוק, שפנימיותו אהבה. כן חסד, נתינה בפועל. יסוד, התקשרות בפועל. והמניע הפנימי, אהבה.

תשובה: ז. כן. אינו מזוכך, ורוצה לקבל, וכן נקשר לאדם פרטי. וכן הקשר לכלל לא מאוזן עם השכל, ונעלם העצם.

תשובה: ח. כן. חיבור לצדיק חיבור של ענף לשורש. חיבור לחבירו, חיבור בין ב' ענפים.

תשובה: ט. חלקו דמיון, וחלקו ניצוץ, כנ"ל. אהבת ישראל גמורה כוללת את כולם.

תשובה: י. חלקו דמיון, אולם לא רק, אלא סוף & ניצוץ כנ"ל. האם חבריך גם חש כך כלפיך? אם כן, חלק הדמיון קטן הוא.

מה החילוק בין חסד-אהבה למדת יסוד-התקשרות (ובפרט לפי מה שהרב מבאר בדע את הרגשותיך שמדת התקשרות הוא קשר הנפש עם הזולת)? וכיון שיסוד הוא באותו קו חסד, האם יש קשר בין חסד-אהבה למדת יסוד-התקשרות?

שאלה: ו) מה החילוק בין חסד-אהבה למדת יסוד-התקשרות (ובפרט לפי מה שהרב מבאר בדע את הרגשותיך שמדת התקשרות הוא קשר הנפש עם הזולת)? וכיון שיסוד הוא באותו קו חסד, האם יש קשר בין חסד-אהבה למדת יסוד-התקשרות?

שאלה: ז) אם אדם פגום במדת היסוד, האם זה מקלקל את אהבתו הזולת, כיון שהתקשרות הוא מדת היסוד (ובפרט אם יש קשר בין ספירת חסד-אהבה לספירת יסוד-התקשרות)?

שאלה: ח) כמו שאדם יכול לקשור נפשו עם נשמת הצדיק ע"י התבוננות וריכוז על הצדיק, האם כמו כן האדם יכול לקשור נפשו עם חבירו באופן שהוא מתבונן שהוא וחבירו באמת "אחד"?

שאלה: ט) אם אני חש כלפי ידיד או שני ידידים שאני והוא ממש "אחד", מחמת שאני מרגיש שכל נפשי ורוחי ונשמתי דבוק בנשמתו ובשורש נשמתו, עד כדי כך שאני מוכן למסור נפשי עליו, האם זה המדרגה העליונה של אהבת ישראל שהוא "אחד" עם הזולת, או שזה רק ניצוץ, או שזה רק דמיון? או שמדרגה זו של "אחד" שייך רק אם הוא מרגיש שהוא "אחד" עם כל ישראל ולא רק כלפי איזה ידיד או ידידים שיש לו?

שאלה: י) לפעמים כשאני ער משינה עריבה, כמו בצהרים של שבת לאחר הסעודה, יש לי חוויה של נעימות מאד מיד כשאני ער משינתי, והרגשה הנעימה הזו בא מהרגשה שאני וידיד מסוים הם "אחד" ממש, ושהלב שלי הוא באמת הלב שלו, כיון שליבי מקושר עם לבבו, ואני מרגיש רגש פיזית בלב שלי שהיא מאד נעימה, ומורגש אצלי כאילו שהלב שלי רוצה לפרוח חוצה מעלי ולעלות למעלה, ע"י הרגשת ה"אחד" הזו, וברגעים מסויימים אני חש יציאה מאני ושאיני לי אגו, אלא שכל "אני" מקושר עם חבירי ושיש לנו לב אחד.